

wordt voor haar en voor haar volk in dezen tijd, het gebed en de dankzegging gedaan!

G. KEIZER.

Zuid-Afrika en H. M. Koningin Wilhelmina.

Aan belangstelling voor onze Koningin ontbreekt het in Z.-A. niet. Het was in 1917 bij een bidstond, dat ik een plaats kreeg in het kerkgebouw naast wijlen Gen. Chris. de Wet. Er was nog tijd vóór den dienst om wat te praten. En dadelijk vroeg de Generaal mij, hoe het ging met onze Koningin. Hij wist wel, dat een Hollander gewoonlijk niet in aanraking komt met het hof, maar hij wou weten van mij hoe de berichten waren over H. M. in de pers. Toen ik daarop geantwoord had, zei hij, nog altijd met genoegen terug te denken aan zijn reis naar Nederland en aan de vriendelijke ontvangst door de Koningin.

Er is heel wat moeite gedaan om een verwijdering aan te brengen tusschen het Huis van Oranje en het Z.-A. volk. De fabel van den verkoop van de Kaapkolonie door Koning Willem I moest daartoe dienst doen, totdat de historische feiten door Dr. Leyds in het licht gesteld zijn. De voortrekkers hebben zich echter weinig gestoord aan die leugens. Tijdens hun trek door Natal bereikte hun het gerucht, dat een Prins van Oranje geland was in Port Natal. Het enthousiasme onder de trekkers was zoo groot, dat zij aanstonds plannen maakten voor een feestelijke ontvangst. Later bleek het, dat men van uit Holland een privaat persoon had gezonden om den toestand der voortrekkers op te nemen. Maar hieruit bleek toch, dat men evenals het Ned. volk van onds heil verwachtte door het Huis van Oranje.

In een rede, door een Z.-A. predikant gehouden, werd het volk door hem vergeleken bij een kind, dat een tweede moeder had gekregen, doordat zijn vader van de eerste vrouw gescheiden was. Gij begrijpt, zoo ging hij voort, hoe aangenaam het is voor dit kind om nu en dan nog een stukje suikergoed van zijn eigen moeder te krijgen, d.i. goede tijding uit Nederland.

De afloop van den driejarigen oorlog in 1902 is natuurlijk niet geweest naar het hart van de bitter-einders. Zij hadden gerekend hun guerilla te kunnen voortzetten totdat Engeland's financiën uitgeput waren en het uit zichzelf hun vredesvoorwaarden aanbod.

Maar zij gevoelden toch dankbaarheid voor de moedige daad van Koningin Wilhelmina, om uit medelijden met de vrouwen en kinderen in de concentratiekampen er bij het Engelsche gouvernement op aan te dringen, dat het een samenspreking hield met de Boerenleiders. In dien oorlog zijn slechts 3000 Boeren gevallen, doch daartegenover staat een verlies van 22000 vrouwen en kinderen. Eene moeder verhaalde mij, dat haar man en haar zoon in den oorlog waren, en dat daarom haar huis moest afgebrand worden. Terwijl haar huis in de vlammen opging zat zij met een stervend kind op haar schoot onder een boom. Geen stukje gereedschap werd achtergelaten, waarmee zij een graf kon delven voor haar kind, zoodat zij met een stuk hout en met hare handen een kuil moest graven. En na de vervulling van dien droeven plicht trok zij met de overige kinderen naar de buien. Vandaar verdreven werd zij in een kamp gezet, waar nog twee van hare spruiten stierven. Moeders hielden in de kampen om beurt de wacht, dat het bestuur niets bemerkte, als een kind ziek werd door uitputting. Want als de ziekte werd gerapporteerd, kwam men het kranke kind weghalen naar het hospital en geen kind kwam levend daaruit, zoo verhalen vele moeders. Voor haar is het een genot te kunnen spreken van die edele Koningin, die met het lot van de kamp-kinderen bewogen, den eersten stap deed, die leidde tot den vrede van Vereeniging.

Elk jaar wordt de overwinning op den Zoeloe-hoofdmans Dingaan als een Sabbat gevierd volgens de gelofte der vaderen, bijna zeventig jaren geleden gedaan. Daags te voren wordt een groot kamp opgeslagen van wagens en tenten met een spreekteek in het midden. De feestcommissie kiest uit haar midden een kampkommandant en deze regelt het feest. Zoodra de dag breekt weerklinken saluutschoten, vlug worden de paarden opgezadeld en nu begint de parade. Daarbij wordt vaak een spiegelgevecht gehouden om de jonge Boeren den krijg te leeren. Na de parade wordt vlug koffie gedronken, want om zeven uur houdt een predikant den eersten dankdienst. In den loop van den middag komen de kinderen samen, aan wie door een onderwijzer de geschiedenis van Dingaan verteld wordt. Daarop treden enkele oude vaders

naar voren om te verhalen hetgeen zij zich nog herinneren uit den ouden tijd. En als deze zijn toegekomen aan den driejarigen oorlog, dan is gewoonlijk een van de eerste feiten, die zij mededeelen, het vertrek van President Kruger naar Europa en het aanbod van H. M. Koningin Wilhelmina om hem met de „Gelderland“ aan Delagoabai af te halen. Velen onzer zullen zich nog wel herinneren hoe de President na zijn zegetocht door Frankrijk en zijn smadelijke terugwijzing door Duitschland in Den Haag aankwam, en door onze Koningin als een vorst ontvangen werd. Kruger had hare volle sympathie en de grijze Staatspre-

WIJLEN PRESIDENT PAUL KRUGER

sident heeft tot aan zijn dood voor haar welzijn gebeden.

Hij zelf was tegen den oorlog met Engeland geweest. Menigwerf heeft hij overmoedige Boeren, die met petities rondgingen, gewaarschuwd om toch te bedenken, dat ze tegen een wereldmacht wilden oorlog. Maar de omstandigheden waren hem te sterk. En toen de krijg een ongunstige wending nam verklaarde de grijze geloofsheld zulks daartuit, dat zijn volk nog niet rijp was voor de onafhankelijkheid.

Vóór zijn dood heeft Kruger nog geweten, dat zijn volk van Engeland de zelfregeering zou verkrijgen. De ineensmelting van Transvaal en Vrijstaat met de Kaapkolonie en Natal heeft hij niet meer beleefd. Thans is de Z.-A. Unie reeds dertien jaren oud en de band, die haar aan Engeland bindt, is door den jongsten oorlog een federatieve geworden. Het geloof van President Kruger, dat God zijn volk vrijheid zou schenken, is dus aanvankelijk vervuld. Er is een sterke partij onder het Z.-A. volk, die volkomen onafhankelijkheid wil. Om de samenwerking met de Arbeiderspartij heeft de Nationale Partij onder Gen. Herzog en Tieleman Roos dezen eisch echter laten vallen. Trouwens hoe zou de Unie ook zonder vloot haar uitgestrekt kustgebied kunnen verdedigen tegen een zeemogendheid die de havens blokkeerde? Het behoud van eigen taal, zeden en religie is thans het schibboleth van de Nationalen, terwijl de Regeeringspartij (Zappen) meer heil verwacht van het inbrengen van emigranten met flink kapitaal en kennis van bedrijven.

In eerbied voor H. M. onze Koningin doen beide partijen niet voor elkaar onder. De Regeering zond reeds een afgevaardigde naar onze jubileerende Vorstin. En de Natten zenden hun zonen naar onze Universiteiten, zoodat velen hunner met ons dit feest vieren.

Wat ons vooral in Z.-Afrika interesseert is het Calvinisme, dat aldaar bloeit. Het schiep aldaar een eigen kerkelijk leven, een eigen literatuur, eigen Lagere- en Hogere Scholen. De Bijbelvertaling in 't Afrikaans is gedeeltelijk reeds voltooid. Het jonge Afrika ziet hoopvol op naar het Calvinistisch Nederland, dat leiding geeft aan allen, die deze levensbeschouwing liefhebben. Doch onze Koningin, die zich niet schaamt bij 't standbeeld van de Coligny te Parijs haar geloof in Christus te belijden, zal steeds het ideaal blijven van geloofsmoed voor alle Afrikaansche afstammelingen van de Geuzen en de Hugenoten.

S. O. LOS.

Neerland's Koningin is een Dochter der Edelen, een vorstelijke verschijning, die steeds, als zij in het openbaar optrad, vorstelijke woorden sprak. Bij vele plechtige gelegenheden heeft zij het woord gevoerd, in blijde en in zorgvolle dagen, in grooter en kleiner kring; en telkens droeg haar woord het gouden stempel harer geloofsovertuiging. De diepste levensovertuiging onzer Koningin is samen te vatten in de uitdrukking: Christus vóór en boven alles.

Staan bij het standbeeld van den admiraal Gaspard de Coligny te Parijs, sprak zij in tegenwoordigheid van vele grootwaardigheidsbekleeders en genoodigden: „Het is mijn levendige wensch, dat ieder, die Christus als zijn Zaligmaker kent, in dat geloof moge worden gesterkt en dat wij allen steeds meer waarachtige getuigen des Heeren mogen zijn“.

In den bekenden „Kerstgroet“, dien zij in het oorlogsjaar 1914 aan haar volk en aan de gemobiliseerde landszonen zond, schreef zij:

„Gelijk het landschap door de zon met licht overtoegen, zich baadt in de weelde van rust en kalmte, zoo straalt op het hart, dat zich voor Hem ontsluit, vrede en blijdschap af, zoo vaak Christus' liefde het beschildert“.

Toen H. M. bij gelegenheid van het gouden feest van het Marine-Instituut te Den Helder de adelsborsten toesprak, besloot zij met de woorden:

„Onze groote vlootvoogden namen Gods Woord tot richtsnoer van hun leven en beschouwden de vroomheid als de eerste deugd.“

Toekomstige zee-officieren, volgt dat voorbeeld na!“

Aangrijpend was ook de vraag, op een van haar vele inspectie-tochten tijdens de mobilisatie-dagen, aan een groepje manschappen gedaan: wie van hen geregeld, dagelijks bad. Toen slechts een viertal mannen daarop bevestigend antwoordden, zeide H. M. met nadruk, dat zij dagelijks bad — óók voor de soldaten.

En in 1918, kort na de revolutionaire beroering, sprak onze Vorstin:

„Wij zijn veilig geweest in Gods hand. Wij voelen, dat Zijn leiding, aan onze historie gegeven, opnieuw is bevestigd. Wat was en is, zal ook in de toekomst zijn. Het Evangelie behoort ook aan de toekomst. Het is aan geen tijd gebonden; het gaat met ons mede; het gaat ons vóór.“

Ook bij haar bezoek aan Groningen, ter gelegenheid van de feesten in 1922, roemde H. M. de godsvrucht en den zin voor vrijheid als de kracht, waardoor ons volk zich staande hield en ook in de toekomst zich zal kunnen staande houden.

Haar laatzet gehouden Troonrede besloot de Koningin met de woorden:

„Het is mijn vurige bede, dat God ons de wijsheid moge schenken, om ons dierbaar vaderland in deze moeilijke tijden voor inzinking te behoeden.“

Waarlijk, het is een voorrecht in een tijd van zooveel wankelmoedigheid en onbeslistheid, van zooveel zoeken zonder vinden, aan het hoofd van den Staat een Vorstin te weten, wier levensovertuiging rust op de eenige basis, die niet wankelt in eenwigheid.

T.

BOEKBESPREKING.

We ontvingen het jubileum-nummer van het tijdschrift „De Vrouw en haar huis“, uitg. van Holkema en Warendorf, Amsterdam. Gedrukt op kunstpapier, in oranje- en blauw, artistiek geïllustreerd, o.m. met een miniatuur in kleuren van H. M. de Koningin, met reproducties van jubileum-veelers en kunstvoorwerpen, is deze uitgave een interessante bijdrage tot de gelegenheids-geschiedenis. Naast de gewone rubrieken, zooals die in een tijdschrift als dit thuis hooren — toelichten, huisinrichting o.d. — vinden we een voortreffelijk artikel van Dr. N. Japikse „Regeeringsjubileum van H. M. de Koningin Wilhelmina“ en, alleszins passend in een periodiek „De Vrouw en haar huis“, een bijdrage over „de Haagse Paleizen van H. M. de Koningin“ van W. Moll, met foto's geïllustreerd. Voorts de afbeelding en beschrijving van een appetijtelijke feesttafel.

‘t Geheel is goed verzorgd.

C. T.

Afzonderlijke nummers van dit jubileumnummer zijn, voor zoover de voorraad strekt, verkrijgbaar bij de Uitgevers tegen inzending van 40 cts per ex.

Onder de betere
fabrikanten
behoort

HET HOFBERG-ORCEL

door zijn hoge
muzikale eigenschappen
tot den eersten rang.

Firma A. DE ZEEUW (N. G. Klijn)
Rosestraat 42a - Rotterdam